

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ (descriptive correlation research) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวล การสนับสนุนทางสังคม และอาการเหนื่อยล้าในผู้จะเป็นบิดาที่มีภรรยาตั้งครรภ์เสี่ยงสูง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้จะเป็นบิดาที่มีภรรยาตั้งครรภ์เสี่ยงสูง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้จะเป็นบิดาที่มีภรรยาตั้งครรภ์เสี่ยงสูง พากรรยามาฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (convenient sampling) ตามคุณสมบัติ ดังนี้

1. ผู้จะเป็นบิดาชายไทยอายุ 20 ปีขึ้นไป
2. อาศัยอยู่ด้วยกันกับภรรยาตลอดช่วงเวลาตั้งครรภ์
3. ผู้จะเป็นบิดาที่มีภรรยาได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่า มีภาวะตั้งครรภ์เสี่ยงสูงโดยมีภาวะแทรกซ้อนทางด้านอายุรกรรมหรือสูติกรรม ได้แก่ ภาวะเบาหวานขณะตั้งครรภ์ ภาวะความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์ โรคโลหิตวิทยา โรคไทรอยด์ โรคออโตอิมมูน โรคหอบหืด โรคไวรัสตับอักเสบบี การเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด การตกเลือดก่อนคลอด ภาวะทารกเจริญเติบโตช้าในครรภ์ ภาวะน้ำคร่ำผิดปกติ และครรภ์แฝด
4. ภรรยาอายุครรภ์ช่วง 28 - 42 สัปดาห์
5. สามารถอ่าน เขียน และสื่อสารด้วยภาษาไทยได้
6. มีความยินดีเข้าร่วมงานวิจัย

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเปิดตารางประมาณค่ากลุ่มตัวอย่างตามอำนาจการวิเคราะห์ทางสถิติ (power analysis) โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ระดับ .05 ให้อำนาจการทดสอบ (level of power) .80 และประมาณค่าขนาดความสัมพันธ์ของตัวแปร (effect size) .30 ซึ่งเป็นค่า

ความสัมพันธ์ระดับปานกลางที่สามารถนำมาประมาณค่ากลุ่มตัวอย่างทางการพยาบาล (Polit, 2010) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 85 ราย

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณสัดส่วนของจำนวนกลุ่มตัวอย่างต่อประชากร โดยใช้สูตร (ยูวดี ฤาชา และคณะ, 2543) ดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละโรงพยาบาลใน 1 ปี}}{\text{จำนวนประชากรทุกโรงพยาบาลใน 1 ปี}}$$

เนื่องจากไม่มีสถิติที่แสดงถึงจำนวนของผู้จะเป็นบิดาที่พาภรรยาตั้งครรภ์เสี่ยงสูงมาฝากครรภ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงคำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนสตรีมีครรภ์เสี่ยงสูงที่มาฝากครรภ์โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ในปี พ.ศ. 2559 โดยประมาณจำนวน 400 ราย (หน่วยเวชศาสตร์มารดาและทารก ภาควิชาสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2559) และจำนวนสตรีมีครรภ์เสี่ยงสูงที่มาฝากครรภ์โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2559 โดยประมาณจำนวน 250 ราย สุกัญญา เนียมลาภเนื่อง (ติดต่อเป็นการส่วนตัว, 26 กันยายน 2560) จากการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนข้างต้น จะได้กลุ่มตัวอย่างจากโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวน 52 ราย และกลุ่มตัวอย่างจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ จำนวน 33 ราย รวม 85 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือวิจัยดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป สร้างขึ้นโดยผู้วิจัยประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการทำงาน รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ ลักษณะครอบครัว การตั้งครรภ์ โรคประจำตัว การนอนหลับ ความเพียงพอของการนอนหลับ การวางแผนที่จะมีบุตร อายุครรภ์ของภรรยา และภาวะแทรกซ้อนของภรรยาขณะตั้งครรภ์

2. แบบสอบถามอาการเหนื่อยล้า (The Modified Fatigue Symptoms Checklist [MFSC]) ของพิวจ์ และคณะ (Pugh et al., 1999) ฉบับภาษาไทยโดย จรัสศรี ธีระกุลชัย (Theerakulchai, 2004) มีข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อมีการให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ โดยมีการกำหนดคะแนน ดังนี้

ไม่รู้สีกเลย	ให้คะแนน	1	คะแนน
รู้สึกเล็กน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
รู้สึกปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
รู้สึกมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน

รวมคะแนนทั้งหมดมีค่าตั้งแต่ 30 - 120 คะแนน โดยแบ่งระดับอาการเหนื่อยล้าตามช่วงอันตรายภาคขึ้นเป็น 4 ระดับ ดังนี้ (Theerakulchai, 2004)

คะแนนเท่ากับ	30	คะแนน	คือ	ไม่มีอาการเหนื่อยล้า
คะแนนในช่วง	31 - 60	คะแนน	คือ	มีอาการเหนื่อยล้าระดับต่ำ
คะแนนในช่วง	61 - 90	คะแนน	คือ	มีอาการเหนื่อยล้าระดับปานกลาง
คะแนนในช่วง	91 - 120	คะแนน	คือ	มีอาการเหนื่อยล้าระดับสูง

3. แบบสอบถามความวิตกกังวลขณะเผชิญ (STAI form Y - 1) ของ สปีลเบอร์เกอร์ และคณะ (Spielberger et al., 1983) ฉบับภาษาไทยโดย ธาตรี นนทศักดิ์, สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, และดารารรรณ ต๊ะปิ่นตา (2534) มีข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ ประกอบด้วย ข้อคำถามด้านบวก 10 ข้อ คือ 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19, และ 20 และข้อคำถามด้านลบ 10 ข้อ คือ 3, 4, 6, 7, 9, 12, 13, 14, 17, และ 18 ซึ่งแต่ละข้อให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ โดยมีการกำหนดคะแนนดังนี้

		คะแนนด้านบวก	คะแนนด้านลบ
ไม่เลย	ให้คะแนน	4	1
มีบ้าง	ให้คะแนน	3	2
ค่อนข้างมาก	ให้คะแนน	2	3
มากที่สุด	ให้คะแนน	1	4

รวมคะแนนทั้งหมดมีค่าตั้งแต่ 20 - 80 คะแนน การแปลผล ผลรวมคะแนนได้ค่ามาก หมายถึง ผู้จะเป็นบิดามีความวิตกกังวลมาก ผลรวมคะแนนได้ค่าน้อย หมายถึง ผู้จะเป็นบิดามีความวิตกกังวลน้อย

4. แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมของบิดาที่มีบุตรคนแรกจากการตั้งครรภ์เสี่ยงของอารีรัตน์ แนวชาลี (2550) ที่ดัดแปลงมาจากแบบประเมินการสนับสนุนทางสังคมของ ภูริชญา จันท์ประเสริฐ (Janprasert, 2005) ซึ่งสร้างขึ้นจากแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของเฮาส์ (House, 1981) มีข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ ประกอบด้วย ข้อคำถามด้านบวก 19 ข้อ และ

ข้อคำถามด้านลบ 1 ข้อ คือข้อ 3 ซึ่งแต่ละข้อมีการให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีการกำหนดคะแนนดังนี้

		คะแนนด้านบวก	คะแนนด้านลบ
ไม่เป็นจริงเลย	ให้คะแนน	1	5
จริงเล็กน้อย	ให้คะแนน	2	4
จริงปานกลาง	ให้คะแนน	3	3
จริงส่วนมาก	ให้คะแนน	4	2
จริงมากที่สุด	ให้คะแนน	5	1

รวมคะแนนทั้งหมดมีค่าตั้งแต่ 20 - 100 คะแนน การแปลผล ผลรวมคะแนนได้ค่ามาก หมายถึง ผู้จะเป็นบิดาได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก ผลรวมคะแนนได้ค่าน้อย หมายถึง ผู้จะเป็นบิดาได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity)

แบบสอบถามอาการเหนื่อยล้า (The Modified Fatigue Symptoms Checklist [MFSC]) ของ พิวจ์ และคณะ (Pugh et al., 1999) ฉบับภาษาไทยโดย จรัสศรี ชีระกุลชัย (Theerakulchai, 2004) แบบสอบถามความวิตกกังวลขณะเผชิญ (STAI form Y-1) ของ สปีลเบอร์เกอร์ และคณะ (Spielberger et al., 1983) ฉบับภาษาไทยโดย ธาตรี นนทศักดิ์, สมโภชน์ เอี่ยมสุภายิต, และ ดารารวรรณ ต๊ะปิ่นตา (2534) และแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมของบิดาที่มีบุตรคนแรกจากการตั้งครรภ์เสี่ยงของ อารีรัตน์ แนวชาติ (2550) ผู้วิจัยไม่ได้คัดแปลงหรือแก้ไขเนื้อหาจึงไม่ได้หาความตรงตามเนื้อหาซ้ำ

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามอาการเหนื่อยล้า แบบสอบถามความวิตกกังวลขณะเผชิญ และแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมของบิดาที่มีบุตรคนแรกจากการตั้งครรภ์เสี่ยงไปทดลองใช้กับ ผู้จะเป็นบิดาที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ราย และนำข้อมูลที่ได้ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (Gray, Glove, & Sutherland, 2017) ซึ่งแบบสอบถามอาการเหนื่อยล้ามีค่าความเชื่อมั่น

เท่ากับ .93 แบบสอบถามความวิตกกังวลขณะเผชิญมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80 และแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมของบิดาที่มีบุตรคนแรกจากการตั้งครรภ์เสี่ยงมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยการนำโครงร่างวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์เสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อพิจารณาประเด็นเชิงจริยธรรมในการทำวิจัยกับมนุษย์ เมื่อได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยนำหนังสือพิทักษ์สิทธิ์เสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรม โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ คณะแพทยศาสตร์ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ ซึ่งเป็นสถานที่เก็บข้อมูล หลังจากได้รับอนุญาตให้ดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่างและแจ้งวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ขั้นตอนของการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่างทราบ โดยข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเก็บรักษาเป็นความลับ การบันทึกข้อมูลไม่ระบุชื่อของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยนำเสนอในภาพรวม และผลการวิจัยนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีความยินดีเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างเซ็นใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย และสามารถปฏิเสธหรือยุติการเข้าร่วมวิจัยได้ตลอดโดยไม่ต้องชี้แจงเหตุผล ซึ่งการยกเลิกการเข้าร่วมวิจัยไม่มีผลต่อภรรยาและทารกในครรภ์ในการรับบริการ สำหรับการศึกษานี้ไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัย

ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบประเมิน ดังนี้

1. เมื่อได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ผ่านหน่วยบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เมื่อได้รับหนังสืออนุมัติจากผู้อำนวยการ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าพยาบาลหน่วยฝากครรภ์เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาข้อมูลจากสมุดบันทึกการฝากครรภ์ และซักถามสตรีมีครรภ์ถึงบุคคลที่พามาตรวจครรภ์ ถ้าสามีเป็นผู้ที่พามาตรวจครรภ์ ผู้วิจัยขออนุญาตพบเพื่อเชิญเข้าร่วมโครงการวิจัย

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการเชิญเชิญกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการวิจัย โดยผู้วิจัยแนะนำตัวและสร้างสัมพันธภาพ อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาที่คาดว่าจะใช้ในการตอบแบบสอบถาม โดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที อธิบายการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง และการได้รับของสมนาคุณภายหลังจากการตอบแบบสอบถาม เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบรับยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัย ผู้วิจัยให้ลงชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

4.3 กลุ่มตัวอย่างที่ยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย ผู้วิจัยได้เชิญกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลในสถานที่จัดไว้เป็นการส่วนตัว ไม่มีคนพลุกพล่าน จากนั้นผู้วิจัยอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม โดยให้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเองทั้ง 4 ส่วน ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามอาการเหนื่อยล้า แบบสอบถามความวิตกกังวลขณะเผชิญ และแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมของบิดาที่มีบุตรคนแรกจากการตั้งครรภ์เสี่ยง

4.4 ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืน เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งพบว่ามีความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถามทุกฉบับ หลังจากได้รับแบบสอบถามคืนผู้วิจัยกล่าวขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และมอบของสมนาคุณแก่กลุ่มตัวอย่างที่สละเวลาเข้าร่วมโครงการวิจัย

4.5 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป คะแนนรวมของอาการเหนื่อยล้า คะแนนรวมของความวิตกกังวลขณะเผชิญ คะแนนรวมของการสนับสนุนทางสังคม และคะแนนรวมแต่ละด้านของการสนับสนุนทางสังคม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและอาการเหนื่อยล้าในผู้จะเป็นบิดา และความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมและ

อาการเหนื่อยล้าในผู้จะเป็นบิดา โดยทำการทดสอบการกระจายของข้อมูลโดยใช้สถิติ
โคลโมโกรอฟซามิโนฟ (Kolmogorov smirnov) พบว่า มีการกระจายของข้อมูลเป็นโค้งปกติ ผู้วิจัยจึง
ดำเนินการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
(Pearson's product moment correlation coefficient)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved